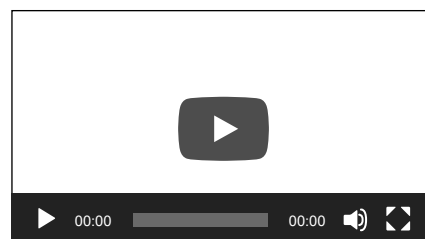

POČECI I RAZVOJ PODVODNE ARHEOLOGIJE U HRVATSKOJ

30/12/2021 by admin

Pregled podvodno arheoloških istraživanja na našoj obali Jadrana nije lako sažeti, a da se ne propuste spomenuti svi značajni lokaliteti i njihovi istraživači. Stoga će ovaj tekst biti posvećen samim počecima i nekim manje poznatim, ali zanimljivim detaljima iz prošlosti podvodno arheoloških istraživanja na Jadranu do 70tih godina prošlog stoljeća.

Još od 16. stoljeća putujući našom obalom kartografi, državni dužnosnici, putopisci, istraživači i svećenici bilježe nalaze vidljivih struktura, kuća, lukobrana, sarkofaga i amfora pod morskom površinom. Svjetski putopisac Alberto Fortis nakon što je više puta posjetio naše krajeve objavio je knjigu Put po Dalmaciji, tal. Viaggio in Dalmazia, 1774. godine. U njoj se po prvi puta spominju nalazi amfora iz našeg podmorja koje je Fortis vidio pored Sućurja na otoku Hvaru. Fortis kaže da je vidio goleme žare u hrpama, što je bio uobičajen naziv za amfore u to vrijeme. Još navodi kako žare nose imena proizvođača ispisana lijepim i raspoznatljivim rimskim slovima te da bi se uz osrednji trošak i trud poneka mogla izvaditi iz mora. Istraživanjima tijekom 20. stoljeća utvrđeno je da su amfore iz 1. stoljeća prije Krista. Fortis navodi arheološke ostatke u Prukljanskom jezeru i rijeci Krki što je prvi navod nekog nalaza u rijeci.

4 8 8 1 4 1

Users Today : 40
Users Yesterday : 338
This Month : 4771
This Year : 4771
Total Users : 488141
Views Today : 155
Total views : 1717378
Who's Online : 11

Od elaborata do nadzora

Nudimo projektna rješenja za nove potporne konstrukcije postojećih.

Geotech d.o.o.

Prvi spomen o postojanju ronionca koji su mogli izvaditi vrijedne predmete i teret s potonulih brodova sačuvani su u statutima naših srednjovjekovnih gradova, Predviđena nagrada je bila i do trećine vrijednosti terete broda. U naše krajeve vještinu ronjenja, a kasnije i teška ronilačka odijela donijeli su grčki spužvari. Odmah nakon potonuća mletačkog trgovačkog broda Gagliana Grossa kod otočića Gnalića 1583. godine angažiran je poznati ronionac s Krete Manoli zvan Fregata da sa svojom družinom spasi dijamante i ostale dragocjenosti poput skupocjenih tkanina, prozorskih stakala, naočala i boja, koje je brod prevezio iz Venecije u harem sultana Murata III. Nalazište je prvi put otkriveno 1967., a kontinuirano se istražuje od 2011. godine.

GORGONIJA.COM

Prva regatna jedrilica koja je preplivala Atlantski ocean

Otvoreno pismo Ivana Drviša i odgovor NO HRS-a

Brijunima 1,9 milijuna kuna za električna turistička vozila

Izložba fotografija „Šotografija“ Božidara Vukičevića

PROMJENE MORSKE RAZINE – IV DIO: Bronca, željezo i antika

Take a step closer
to Privilege Club
Silver

Škrinjica s brodoloma Gagliana Grossa kod Gnalića

Zaštita za
tvoj tattoo

Izvor: <https://www.turistickeprice.hr/potopljeni-brod-gagliana-grossa-kod-biograda/>

Grčki ronionci su zapisani i kao spasioci topova, sidara i drugih predmeta s nave ili galijuna Sv. Jerolim u uvali Suđurađ na otoku Šipanu koji je bio u vlasništvu Dubrovčana Jerolima Primojevića. Brod je potonu 1576. godine na 20 do 30 metara dubine. Arheološka istraživanja broda provedena su 1970tih te su u tijeku najnovija istraživanja.

Autor: Božidar Vukičević – Izvor: <https://more.slobodnadalmacija.hr/om/sa-svih-strana/nas-fotoreporter-snimio-je-nova-otkriva-na-brodu-potopljenom-1576-godine-1139285>

Kako je posla oko vađenja dragocjenih tereta s potopljenih brodova oko Dubrovnika bilo podosta grčki ronionci osnivaju udruhu ronionca za "izvlačenje stvari iz mora na raznim mjestima".

100% digitalno auto osiguranje

Obvezno, Kasko ili oboje? Ugovori osiguranje brzi, jednostavni i 100% digitalni.

LAQO

Prikaži

Najbolji poznavatelji arheološkog blaga podmorja Jadrana bili su krapanjski i murterski spužvari te zlarinski koraljari koji su ronili po cijelom Jadranu koristeći se teškom ronilačkom opremom od kraja 19. stoljeća. Lokacije podvodno arheoloških nalazišta čuvali su u strogoj tajnosti pa je tako puno lokaliteta trajno devastirano i izgubljeno. Kako sami kažu amfora je bilo ko u butigi na hrpama. Svojim teškim cipelama često su lomili krhke keramičke posude kako bi došli do predmeta za prodaju ili privatne kolekcije.

Početak znanstvenih podvodno arheoloških istraživanja na Jadranu smatra se godinom 1898., kada je otac hrvatske arheologije, don Frane Bulić doveo teškog ronionca iz Trsta da precizno dokumentira poziciju sarkofaga vidljivih u plitkom moru uz obale Vranjica. Utvrđeno je da se oni nalaze na svom izvornom mjestu te da je njihova pozicija dokaz o poniranju morske obale. Istraživanja uz obale Vranjica provedena su početkom 21. stoljeća.

Take a step closer
to Privilege Club
Silver

Teški ronionci koji su sudjelovali u istraživanju u Vranjicu; Izvor: S. Gluščević, Podvodna arheologija, 2019 Zadar, 72

Razvojem autonomne ronilačke opreme bogatstvo našeg podmorja postalo je dostupno ispočetka stranim pa uskoro i domaćim rekreativnim ronioncima. Na žalost često su upravo oni, uz ronioce JNA koja je ronila na nepristupačnim lokacijama, devastirali podmorje. Proći će još neko vrijeme dok se nije razvila svijest o očuvanju podvodne baštine. Prvo organizirano podmorsko arheološko istraživanje u Hrvatskoj proveo je Pomorski muzej iz Dubrovnika u zaljevu Veliki Molunat uz pomoć teških ronionca 1950tih godina. Istraživao se jedrenjak iz vremena Napoleonovih ratova. Ubrzo su se svi arheološki muzeji iz primorja uključili u zaštitu i istraživanje podvodne baštine. Organizirani su pregledi terena, a arheolozima su se priključili i ronionci prvog ronilačkog kluba iz Dalmacije, Mornar iz Splita te je podršku istraživanjima počela pružati i vojska. Početkom 1970tih osposobljeno je dvanaest arheologa i muzealaca za ronilačke aktivnosti. Započelo se s istraživanjem rimskih antičkih brodoloma kod Punte sv. Ivana, kod Vignja na Pelješcu, kod rta Glavina na otoku Rabu, kod rta Pernat na otoku Cresu, gdje je pronađen i srednjovjekovni brodolom, te brodoloma iz 2./1. stoljeća prije Krista u Veloj Svitinji na Visu. Brod je nosio preko 600 grčko-italskih amfora koje su sve izvađene s morskog dna. To je najveći broj izvađenih amfora s nekog brodoloma na Jadranu.

Amfore iz Vele Svitnje smještene u Muzeju u Batarija, Vis – Izvor: <https://vis-central.com/vodic/arheoloski-muzej/>

U Ždrijacu u Ninu istražena su i izvađena dva broda, takozvane Condure Croaticae, iz 11. i 12. stoljeća. Dobro sačuvani hrvatski rano srednjovjekovni brodovi jedinstveni su nalaze iz tog perioda u svijetu. Kako je drvo trebalo sačuvati u izvornom stanju, počela se razvijati i konzervatorsko restauratorska praksa očuvanja mokrog drva. Kasnije su izrađene i replike brodova s kojima se može ploviti te ispitati njihova maritimna svojstva.

Take a step closer
to Privilege Club
Silver

Condura Croatica – Izvor: <https://www.nin.hr/en/cultural-heritage/condura-croatica>

Sedamdesetih godina 20. stoljeća sve se više uviđalo kako je zaštita podvodne baštine iznimno važna za kulturu i razvoj zemlje. Stoga su 1972. godine snimljena dva dokumentarna filma pod nazivom Tajne Jadrana – Pirati Jadrana. Snimani su podvodni arheolozi pri pregledu poznatih podvodnih arheoloških nalazišta. Sva nalazišta koja su snimljena bila su devastirana. Dokumentarac je dostupan na poveznici <https://www.youtube.com/watch?v=3g4ZKTRWAag>

Od tog vremena do danas se sustavno radi na poboljšanju suradnje između profesionalnih podvodnih arheologa, ronioca, lokalnog stanovništva i turista, a sve u cilju dugotrajne zaštite naše i svjetske podvodne baštine.

U sljedećem članku čitajte o primjeru dobre prakse koja se temelji na izvršnoj suradnji između arheologa, lokalnog stanovništva i ronioca u cilju očuvanja podvodne kulturne baštine.

Tekst: Tea Katunarić Kirjakov

Ovaj tekst je napisan uz financijsku potporu Agencije za elektroničke medije temeljem Programa ugovaranja novinarskih radova u elektroničkim publikacijama.

Posted in [NOVOSTI](#), [PODVODNA ARHEOLOGIJA](#)

< Previ
POČETAK I RAZVOJ PODVODNIH ARHEOLOŠKIH
ISTRAŽIVANJA U SVIJETU

Next >
PODVODNO-ARHEOLOŠKA ISTRAŽIVANJA
MILOSTIVOG OTOKA ŠĆEDRA

Take a step closer
to Privilege Club
Silver

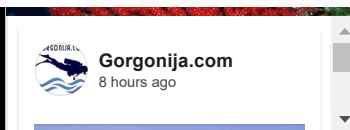

— GORGONIJA.COM —

Nakladnik:
Udruga informatičara Imotski
Šetalište Stjepana Radića 21
21260 Imotski
e-mail: portal@gorgonija.com
Glavni urednik: Luka Kolovrat
luka.kolovrat@st.t-com.hr

Frka, Vedran Dorušić, David Počekaj,
Damir Višić, Roko Markovina, Mario
Radaljic, Jelena Glamać, Dubravka
Pajk, Matko Pojatina, Vitomir Maričić,
Vesna Zmaić, Šime Sušić, Sunčana
Žaknić, Ivica Kostelić, Jelena Kurtović
Mrčelić

pluteum.digital

Free Fall

